

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Марий Эл
Отдел образования Администрации Моркинского муниципального района
МОУ "Кожлаерская основная общеобразовательная школа
им. П. С. Тойдемара"

РАССМОТРЕНО
на заседании ШМО

Ласточкина Н.Г.
Протокол №1 от «31»
августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Алексеева Н.Г.
Приказ №35 от «31»
августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литература»

для обучающихся 9 класса

Верхний Кожлаер, 2023 год

IX КЛАСС (51 шагат)

Лудаш да тунемаш – 23 шагат

Шке семын лудаш да канашаш – 3 шагат Йылме лывыртые паша – 6

Тунемме курсың содержанийже

Ончылмут

Марий сылнымутан литератур нерген умылымаш. Тудын виян толмо йыжынже-влак. Историй темылан возымо произведений-шамыч.

Марий сылнымутышто калыкын кугу социальный событий-влак жапысе илышыже

Я. Ялкайн. Илыш да усталык корныжо.

М. Горький ден Я. Ялкайн кокласе кыл (4 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Андрей Толкын» (посна ужаш-влак)

Элысе илыш кончышын кугу масштабан улмыжо, тудын марий ялышкат толын шумыжо. Повестьыште сүретлыме герой-влакын койыш-шоктышышт, ойго -куанышт, йўлашт, патриархальный илыш-шын «помыжалтмыже», у саманын шўлышыжў марий ялыш, ешыш шынен пурымо. Мер илыш да марий кресаньыкын илышыже.

Произведенийын автобиографический сынан улмыжо.

Андрей Толкынын шуаралт, кушкын толмо корныжо, илышон-чалтышыжын вестўрлем виянмыже.

Андрей Толкын йыр улшо герой-влак: ачаже, аваже, Зайнит Эрай, Салек, Иван Алексеевич Унгаров, Борис Николаевич; Даулат, Русов, Мухамыттен. Еш, ял, школ-коммун илыш.

Повестьыште калык илыш-йўла, фольклор да этнографий мате-риал.

Произведенийын йылме поянлыкше, чоңалтмыже; сюжет корно.

М. Горький ден Я. Ялкайнын вашкылышт.

Литератур теорий: ойлымаш да повесть, нунын икгайлыкышт да ойыртемашт. Теме да идей. Биографий да автобиографий. К. Коршунов. Илыш да усталык корныжо (4 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Аксар ден Юлавий»

Марий калыкын курымла вошт эртыше илыш йыжынже. Исто-рий кончыш да драмыште почын пуымо событий-влакын нравст-венный негызышт. Драматический событий-влак да айдемын пўрымашыже.

Марий князь Ялантай – шочмо калыкын ўшанже. Тудын илем-же – эрык верч кучедалме верын рўдыжө. Ялантайын шонымашы-же, ошкылжо, кугезе коча-влакын сугыныштан, пўртүс вийлан ўшанымыже. Курайын илыш деке ончалтышыже, позицийже.

Юлавий. Шўм-чон моторлыкшо, тўжвал сынже.

Аксар, Изерге, Тулбай – марий калыкын чолга эргышт.

Ўдырамаш-влакын илышыште верышт (Эчавий, Тойвий, Йылдавий).

Драмыште калык-влак кокласе пагалымашым ончыктымаш. Писательын марий илыш-йўлам, айдемын койышыжым почын пуымыште мастарлыкше.

Произведенийыште фольклор да этнографий материалын верже.

Кугезе марий калыкын шочмо мланде, эрык верч, социальный да политический тўрсыр, шыгыремдылмаш ваштареш кучедалмыже – пьесын тўн шонымашыже.

Драмын чоңалтмыже: завязке, действиин вяян толмыжо, кульминаций, развязке. Кыдеж, сўрет, кончыш. Ремарке. Пьесын сложный планже.

Литератур теорий: драме, трагедий, комедий, нунын икгайлы-кышт да ойыртемышт. Произведенийын чоңалтмыже, сюжетше.

Шке семын лудаш да кангашаш (1 шагат)

Н.М. Арбан. «Янлык Пасет».

Я. Ялкайн. «Андрей Толкын», «Ужар жап», «Ола».

(Туныктышын темлымыже але тунемше-влакын ойырен на-лмышт почеш.)

Н.Ильяков. Илыш да усталык корныжо (5 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Нимучашдыме муро» («Опак Микита»)

«Опак Микита» – почеламут дене возымо роман. Тудын темы-же да содержанияйже.

Опак Микита – марий калыкын ойыртемайтше образше. Тудын нравственный негызше. Геройын шуаралт, кушкын толмо корныжо. Илышын калык да шочмэл деч ойыраш лийдыме улмыжо.

Сидыр Опак – ешвуй, Микитан ачаже. Ача да эрге кокласе кыл. Праско – тыглай марий ўдырамаш. Тудын ойго ден куанже, койышыжо, илышумылмашыже, шўм-чон моторлыкшо, портретше. Торговой Ватю, Микаля, поп Арсентий.

Произведенийын лирико-эпический сынже (лирический да ав-торский чакналтыш-влак, исторический событий-влак).

Романын чоңалтмыже. Антитезе. Контраст йўн. Сылнылык ойыртом, калык ойпогын верже.

Литератур теорий: почеламут, поэме, почеламут дене возымо роман.

«Онтон Иван»

Кугу Ачамланде сар деч варасе илыш ойыртем. Произведенийыште нӧлталме проблеме-влак. Конфликтын негызше. Онтон Ивановын поро койышыжо, паша кумылжо, чын верч шогымыжо.

Писательын гражданский позицийже, нравственный проблеме-влакым, айдеме илыш ойыртемем почын пуымо мастарлыкше.

Семен Вишневский. Илыш да усталык корныжо Лудаш да тунемаш

«Пиал»

Произведенийыште сар ваштареш да тыныс илыш верч кучедалме теме.

Поэмын тӱн шонымашыже. Сар корным эртыше салтакын илышыште айдемын верже нерген шонкалымыже, самырык туку-мым ончен куштымаште поро традиций кӱлмӧ нерген проблемым нӧлталмыже.

Поэмыште авторын позицийже. Геройын илыш йыжынже да ойыртемже.

Поэмын лирике сынан улмыжо: авторын чоншижмашыжым, шонымашыжым, психологийжым лирический геройын образше гоч почын пуымаш.

Поэмын чоңалтмыже: геройын исповедьше, сугынь мутшо, шонымашым калык ончык лукмыжо.

Йылме ойыртем, сылнештарыме йӧн-влак. Содержанийым по-чын пуымаште лирике чакналтышын, танастарымашын, олицетво-ренийын, риторический йодышын да кугу кумыл дене каласымын (восклицаний) верышт.

Литератур теорий: лирический герой, литератур герой. Автор-повествовательын образше.

Шке семын лудаш да кангашаш (1 шагат)

В. Чалай. «Авамлан серыш».

С. Вишневский. «Шӱм гыч шӱмыш».

Муса Джалиль. «Мыйын мурем».

Мӧнгыштӧ лудаш темлыме книга-влак

К.И. Беляев. Патриотвлӓ. – Козьмодемьянск, 1950.

Б. Данилов. Миша-артиллерист. – Йошкар-Ола, 1968.

В. Иванов. Тӱтан. – Йошкар-Ола, 1965.

З. Каткова. Сар ок лий ыле гын... // Ончыко. – 1958. – №5. – С. 9 – 44.

Макс Майн. Салтакын ужмыжо. – Йошкар-Ола, 1967.

А. Мичурин-Азмекей. Россон чодыраште. – Йошкар-Ола, 1972.

Чалай Васлий. Пиал. – Йошкар-Ола, 1960.

КЫЗЫТСЕ МАРИЙ ЛИТЕРАТУРЫН ВИЯНМЕ ОЙЫРТЕМЖЕ

Кызытсе марий литературы ончыл проблеме семын айдеме да обществе, пагытын нравственный негызше дене кылдалтше йодыш-влакым

радамлымыже. Тудын у теме, герой да жанр формо, психологизм дене пойдаралтмыже, философий сынже, калыкын тўняужмаш деке лишеммыже, публицистике йогынжо.

Прозын рўдō жанр семын ойыртемайтмыже. Писатель-влакын марий калык илен толмо корнын «ош тамгаже-влак» деке мелын савырнымышт, тудын тўняумылымашыжым, шкешам калыплалтмыжым да кушмо амалжым шымлымышт, шочмо йылмын, культурын тачысе азапше да ончыкылыкшо нерген чон вургыжын шон-калымышт. Марий поэт-влакын мерсото да политике илыш деке посна тўткышышт, саманын сынжым, айдемын кōргō тўняжым келгырак почын пуаш тыршымышт. Поэзийын публицистике сынже, элгōргысō илыш йогыным у семын аклаш ўжмыжō. Поэзийыште у сылнештарыме йōн, стиль да жанр ойыртемайт.

Драматург-влакын у темым да сылнымут формым кычалмышт. Нунын мер-политике илышын ситыдымашыжым, тōрсыржым тўжваке лукмышт, тудын вожшым почын ончыктымашышт. Айдемым поро шўм-чонан, яндар шонымашан лияш, ар почеш илаш ўжмышт. Кызытсе марий драматургийын калык историй, философий, мифологий да религий дене кылже. Сылнымут мастар-влакын традицийым у семын ончымышт.

Ю. Рязанцев. Илыш да усталык корныжо (1 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Ава шўм» («Тўня ўмбалне шарлыше балладе»)

Произведенийын идейный содержанияйже. Поэтын курымашлык «Ава шўм» темым шочмо калыкын шинчаончалтышыже, шижма-шыж гоч почын пуымыжо. Каласкалыше геройын (герой-рассказчик) аван кōргывийже, куатше да келге ушыж дене кугеш-ныме кумылжо.

Произведенийын трагический пафосшо, чоналтме да сылнылык ойыртемайт

М. Илибаева. Илыш да усталык корныжо (3 шагат) Лудаш да тунемаш

«Орина кова»

Повестыште кызытсе илышлан келшыше йодыш-влакым – ача-ава да икшыве, самырык да шонгыен-шамыч кокласе кылым – сўретлымаш. Поро (Орина кова) ден осал вийын (Пестай) ваштўкнымашышт, кучедалмышт. Поро, сай ешын кумыкталтме амалже. Произведенийын драматический да трагический пафосшо, келге психологизмже.

Писательын фольклор да этнографий материалым устан кучылтмыжо. Произведенийын сылнылык ойыртемайт.

С. Эсаулова. Поэт нерген ой (1 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Чодыра»

Марий чодыран шочмо кундемым иктешлыше образше. Лири-ческий геройын шочмэлым, тудын сылне пўртўсшым жаплыме да йōратыме кумылжо.

Почеламутын сылнылык ойыртеме.

А. Васильев. Поэт нерген ой (1 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Мый йол үмбалне пенгыдын шогем»

Поэтын кызытсе саман, ылыш, поро ден осал, пиал нерген луд-шым шонаш таратымыже, шочмо мландым, калыкым йөраташ, ма-рий йўлам, тўвырам, пўртўсым аралаш ўжын возымыжо.

Почеламутын чоңалтмыже да сылнылык ойыртеме.

Шке семын лудаш да кангашаш (1 шагат)

М. Ушакова. «Авамын куэже».

мөңгыштө лудаш темлыме книга-влак

А. Александров-Арсак. Ўмыр кыл. – Йошкар-Ола, 1989.

В. Абукаев-Эмгак. Ойпого. – Йошкар-Ола, 2008.

А. Васильев. Ўшаныза. – Йошкар-Ола, 2007.

А. Иванова. Суксо вачүмбака вола. – Йошкар-Ола, 2009.

В. Изилиянова. Кавашке серыш. – Йошкар-Ола, 2009.

М. Илибаева. Кумыл. – Йошкар-Ола, 2003. Г. Сабанцев-Ояр. Шўмсавыш. – Йошкар-Ола, 2008.

А. Тимиркаев. Валкиза. – Йошкар-Ола, 2012.

М. Ушакова. Умыло мыйым. – Йошкар-Ола, 2004.

Арво Валтон. Эстон сылнымут мастар нерген ой (1 шагат)

Лудаш да тунемаш

«Тиде ик ылышетлан мо тыланет күлеш»

Поэтын айдеме ылыш пўрымаш нерген шонкалымашыже, ку-рымла дене тургыжландарыше йодыш-влаклан вашмутым кычал-мыже. Почеламутын философий сынже, чоңалтме ойыртеме.

Ушеш тунемаш произведений-влак

А. Васильев. «Мый йол үмбалне пенгыдын шогем».

С. Вишневский. «Пиал» (ужаш).

Н. Ильяков. «Опак Микита» (роман гыч келшыше ужаш).

Ю. Рязанцев. «Ава шўм».

С. Эсаулова. «Чодыра».

Литератур теорий да историй гыч сведений-влак

Литератур – мутобраз искусство.

• Сылнымут образ нерген шинчымашым келгемдымаш. Персо-наж. Лирический герой. Литератур герой. Прототип. Тўн да второ-степенный персонаж-влак. Литературышто курымашлык теме-влак.

• Сылнымутан литературышто ылыш чын да авторын шонен лукмыжо.

- Литератур произведенийын содержанияйже да формаж нерген шинчымашым келгемдымаш: теме, тўн шонымаш, пафос, пробле-ме; сюжет да композиций. Действийын виян толмыжо. Конфликт. Пейзаж. Портрет. Сылнымут деталь.

Автор-повествователь, каласкалыше герой. Авторын пози-цийже. Биографий, автобиографий, автобиографический произве-дений. Произведенийын вуймутшо. Эпиграф нерген умылымаш.

Литератур род да жанр-влак. Эпический жанр-влак: ойлымаш, новелк, эссе, повесть, роман. Лиро-эпический жанр-влак: поэме, балладе, басне. Лирический жанр-влак: почеламут, моктеммур (ода), элегий. Драмым литератур род семын умылымаш. Дра-мын жанрже-влак: комедий, драме, трагедий. Почеламут дене во-зымо роман.

Тўн литератур направлений-влак: романтизм, реализм. Романтический герой. Литературышто традиций да у сын (новаторство).

- Сылнымутан произведенийын йылмыж нерген умылымашым келгемдымаш. Диалог да монолог. Реплике. Ремарке. Повествова-тельын да герой-влакын йылме ойыртемьшт.

- Сылнымутан произведенийыште сылнештарыме йөн-влак. Символ нерген умылымаш.

- Прозо да поэзий. Почеламутым чонгым негыз: почеламутын размерже. Ритм, рифме, строфа нерген умылымашым келгемдымаш.

- Марий сылнымутын ойыртемеже да моло калык литератур де-не икгайлыкше.

Тунемше ий мучаште мом ыштен моштышаш

- Произведенийысе герой-влакын типичный сыныштым рашем-ден кертшаш. • Жанр ойыртемьым палышаш.

- Сылнымут образ да сылнымутан литератур, литератур харак-тер да тип нерген умылымаш-влакым умылтарен кертшаш.

- Ушеш тунемме текст-влакым сылнын да устан каласкалышаш.

- Писательын ончыктымо событий ден сўрет-влакым ушышто кучен каласкален кертшаш.

- Произведенийын сылнымут ойыртемежым шотыш налын лон-чылышаш.

- Эпический, лиро-эпический да лирический произведений-влакым икте-весышт дене ойырен моштышаш.

- Произведенийын идейный содержанияйжым, чонгалтмыжым, образ радамжым, йылме ойыртемежым умылтарен сенгышаш.

- Авторын позицийжым, герой да событий-влак деке тудын от-ношенийжым рашемден кертшаш.

- Произведений да герой-влак нерген шке шонымашыжым ой-лен да возен кертшаш.

- Эпический произведенийым (але ужашым) тичмашын, кўчыкын, кўлешыжым ойырен каласкален кертшаш.

- Йодыш-влаклан кумда вашмутым, посна геройлан але герой-влаклан танастарыме сынан характеристикым пуэн моштышаш.
- Тематике да жанр икгайлык негызеш шочмо литературым руш да моло калык литератур дене танастарышаш.
- Лудмо произведенийлан (посна ужашлан) простой ден слож-ный планым ыштен сенышаш.
- Произведенийын идейный содержанияжым да сылнымут тўняжым (тематике, проблематике, тўн шонымаш, пафос; сюжет, конфликт, чоналтмаш, образ системе, авторын позицийже) лончы-лымо сочиненийым возен кертшаш.
- Шке семын лудмо але изобразительный искусство произведе-нийлан, герой ден событий-влаклан шке шонымым ойлен да возен сенышаш.
- Изирак эпический да лирике сынан произведений-влакым тичмашын аклыме творческий пашам возен сенышаш. Сылнымутышто мучаш марте шуйнышо («сквозной») темылан сочиненийым, нравственно-философский да публицистике снан сочинений-эссем возен моштышаш.
- Шкевуя лудмо произведенийлан, ончымо кинолан, спектакль-лан, телепередачылан аклыммутым возен кертшаш.
- Литературно-критический статья-влаклан конспектым да планым ыштен моштышаш.

9 класслан марий литератур ден календарно –тематический планирований

№	Урокын темыже	Шаг г а т ч о т	Урокын типше	Урок эртарыме йон	Тергыме йон	Тунемше палышаш/моштымаш	Монгылан паша	Дата	
1.	Ончылмут. Марий сылнымутан литератур нерген умылымаш.	1	У темым тунеммаш	Мутланымаш, лудмаш	Сылнын лудмаш, каласкалымаш	Марий сылнымутан литератур нерген умылымашым келгемдаш, произведений-влакым лудаш кумыландаш			
Яныш Ялкайн «Андрей Толкын»		6							
2.	Я.Ялкайнын илыш корныжо да творчествомашыже.	1	У темым тунеммаш урок	Лудмаш, каласкалымаш	Викторина	Я.Ялкайнын илышыж да творческий корныжын познавательный значенийжым умылен налаш			
3.	«Андрей Толкын» повестьын содержанийже. 1-5 ужаш-влак.	1	У темым тунеммаш	Лудмаш, каласкалымаш	Йодышлан вашмут	Повесть негызеш герой- влакын койыш- шоктышыштым пален налаш, сюжетын виянмыжым эскераш.			
4.	7-9 ужаш-влак.	1	У темым тунеммаш Канашымаш Иктешлымаш	Сылнын лудмаш, каласкалымаш, творческий паша, планым чонымаш	Йодышлан вашмут, наизусть	Произведенийын тун шонымашыжым умылен налаш			
5.	Андрейын образше.	1	У темым тунеммаш	Беседе, лудмаш, творческий паша	Йодышлан вашмут	Андрейын положительный да			

						типичный улмыжым рашемдаш			
6.	Повестын моло образше-влак	1	У темым тунеммаш	Беседе, лудмаш, творческий паша	Йодышлан вашмут	Герой-влакым ойыртемештым ужыаш			
7.	Иктешлымаш урок. <i>Литератур</i> теорий: ойлымаш ден повесть, икгайлык да ойыртем. Тема ден идей. Биографий ден автобиографий. Очерк.	1	Иктешлымаш урок	Беседе, возымаш	Опрос	Сочиненийлан ямдылалташ			
8-9	Й.Л.П. «Андрей Толкын – положительный герой» сочинений.	2	Йылме лывыртыме паша	Беседе, каласкалымаш	Сочиненийым возымаш				
Константин Коршунов «Аксар ден Юлавий»		7		Лудмаш, ганастарымаш, каласкалымаш	Йодышлан вашмут				
10.	К.Коршуновын илыш корныжо да творчествыже. «Аксар ден Юлавий» драмыже.	1	У темым тунеммаш, иктешлымаш	Беседе, лудмаш, творческий паша	Йодышлан вашмут, тест	Драматургын биографийжым палаш, драме нерген ушештараш			
11.	Ялантайын образше.	1	Йылме лывыртыме паша	Беседе, каласкалымаш	Йодышлан вашмут	Тун геройын образшым чын умылаш			
12.	Курайын образше.	1	У темым тунеммаш	Лудмаш, ганастарымаш	Йодышлан вашмут	Курайын шыде, осал князь улмыжым умылаш			
13.	Юлавий – ныжыл поэтический образ.	1	У темым тунеммаш, Пенгыдемдымаш, иктешлымаш	Лудмаш, каласкалымаш, содержаний почеш	Йодышлан вашмут, Тест,	Характеристикым пуэн мошташ			

				планым чонымаш,					
14.	Аксар, Изерге, Тулбай – марий калыкын чолга эргышт.	1	Йылме лывыртыме паша	Канашымаш, планым чонымаш	Сочиненийым возымаш	Чолгалыкыштым, луддымылыкыштым эскераш.			
15.	Драмын чоналтме ойыртемеже. <i>Литератур теорий: Дrame, трагедий, чоналтмыже, сюжетше.</i>	1	Икшлымаш урок	Диалог дене лудмаш	Сылнын лудмаш	Термин-влакым палаш, ойырен мошташ.			
16-17	Й.Л.П. Сочинений	2	Йылме лывыртыме урок	Каласкалымаш, текст дене паша	Йодышлан вашмут				
Никандр Ильяков «Опак Микита»		9							
18.	Н.Ильяковын илыш-корныжо да творчествомже.	1	У темым тунеммаш,			Писательнын биографийжым палаш			
19.	«Опак Микита» романын темыже, идеяже.	1	У темым тунеммаш	Сылнын лудмаш, каласкалымаш	Йодышлан вашмут,	Романын сюжетшым, герой-влакын койыш-шоктышыштым эскераш			
20.	Опак Микитан образше.	1	Йылме лывыртыме паша	Канашымаш, планым чонымаш	Опрос	Опак Микитан чон моторлыкшым ужыш мошташ			
21	Й.Л.П. Келшыше лирический отступленийым наизусть сылнын каласкалымаш	1	Йылме лывыртыме паша	Индивидуальный паша	Йодышлан вашмут,	Наизусть каласкалымаш			
22.	Праско – тыглай марий удырамаш.	1	Канашымаш урок	Каласкалымаш, танастарымаш,	Йодышлан вашмут,	Удырамашын образшым моштен суретлымым ужаш			

23.	Класс тушман образышт.	1	У темым тунеммаш, Пенгыдемдымаш,	Каласкалымаш, текст дене паша	Сылнын лудмаш,	Тушман-влакын осал тусыштым ужын мошташ			
24.	Романын чоналтмыже, сылнылык ойыртемыже. <i>Литератур теорий</i> :Почеламут, поэме.	1	иктешлымаш урок	Текст дене паша	Йодышлан вашмут	Романын сылнылык ойыртемыжым эскераш			
25- 26	Й.Л.П. сочинений.	2	Йылме лывыртемы паша	текст дене паша,	Сочиненийым возымаш				
27	«Онтон Йыван» ойлымаш.	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша	Сылнын лудмаш	Ойлымашын содерж-ым сайын палаш			
28	Онтон Йыванын образше.	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша	Сылнын луд- маш, йодышлан вашмут	Ойлымаште герой- влакын койыш- шоктышыштым эскераш			
29.	Ш.С.Л.К. Н.Ильяков. «Сусыргышо пеледыш», «Лейтенант Маргос»	1	Пенгыдемдымаш иктешлымаш	Каласкалымаш, текст дене паша, словарный паша	Йодышлан вашмут, тест	Ойлымаште герой- влакын койыш- шоктышыштым эскераш			
	Никандр Лекайн «Кугу сарын тулыштыжо»	5							
30	Н.Лекайнын илышыже да творчеством	1	У темым тунеммаш, пенгыдемдымаш, иктешлымаш	Текст дене паша	Йодышлан вашмут	Писательнын биографийжым сай палаш			
31	«Кугу сарын тулыштыжо» романын идейно-тематический содержанийже	1	У темым тунеммаш, пенгыдемдымаш, иктешлымаш	Текст дене паша, каласкалымаш, беседе	Викторина	Романын темыж ден идейжым раш умылаш			

32	Романыште боец-влакын образышт	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша, шкевуя паша, беседе	Содержанийым каласкалымаш	Образ-влакым эскераш			
33	Евсей Кочан образше	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша, шкевуя паша, беседе	Содержанийым каласкалымаш	Евсей Кочан сын-кунжым, койышыжым эскераш			
34	Й.Л.П. Самырык тукымлан групповой характеристикым возымаш	1	Йылме лывыртyme паша	Мутланымаш	Сочиненийым возымаш				
35	Романын чоналтмыже, йылме ойыртемыже.	1	Иктешлымаш урок	Беседе, диспут	Тест але викторина	Романын сылнылык ойыртемыжым эскераш			
36-37	Й.Л.П. Роман почеш сочинений (темым шке ойырен налыт)	2	Йылме лывыртyme паша	Беседе	Сочиненийым возымаш				
38	Ш.С.Л.К. Н.Лекайн «Шонго мичуринец»		Канашымаш урок	Текст дене паша, шкевуя паша, беседе	Викторина але тест, словарный паша	Мичуринец нерген пален налаш			
Семен Вишневский «Пиал»		6							
39	С.Вишневскийын илыш-корныжо да творчествыже	1	У темым тунеммаш, пенгыдемдымаш, иктешлымаш	Текст дене паша, шкевуя паша, беседе	Сылнын лудмаш	Биографийжым палаш			
40	«Пиал» поэмын темыже, идеяже.	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша, шкевуя паша, беседе	Содержанийым каласкалымаш	Поэмын содержанийжым чын умылаш			
41.	Совет салтакын образше.	1	У темым тунеммаш	Текст дене паша, шкевуя паша,	Содержанийым каласкалымаш	Салтакын образшым эскераш			

				беседе					
42.	Поэмын чоналтмыже, йылме ойыртемеже, сылнылыкше	1	У темым тунеммаш, иктешлымаш	Текст дене паша	Сылнын лудмаш, йодышлан вашмут	Поэмыште сылнештарыме йон-влакым муаш, нунын кулешлыкышт			
43	Мо тугай пиал?	1	Йылме лывыргыме паша	Мутланымаш	Сочиненийым возымаш				
44	Ш.С.Л.К. С.Вишневский «Шумгыч шумыш», Г.Алексеев «Шочмо мландын шочшыжо»	1	Канашымаш урок	Шкевуя паша, беседе	Викторина	Почеламут-влакын содержанияштым чын умылаш			
45	Кызытсе марий литературын вианме ойыртемеже	1	Обзор урок	Беседе, текст дене паша	Йодышлан вашмут				
46-47	Мария Илибаеван творчествоже. «Орина кова» повестьын содержанияштым.	2	У темым тунеммаш	Текст дене паша	Сылнын лудмаш	Содержанийым чын умылаш			
48	Ю.Рязанцевын творчествоже. «Ава шум» балладе.	1	У темым тунеммаш	Беседе, текст дене паша	Йодышлан вашмут				
49	С. Эсаулован да А. Васильевын творчествошты	2	Канашымаш урок	мутланымаш	Йодышлан вашмут	Икгайлыкыштым эскераш			
50	Арво Валтон. Эстон сылнымут мастер нерген ой. «Тиде ик илышетлан мог тыланет кулеш» почеламут.								
51	Иктешлымаш урок		Иктешлымаш урок	беседе					